

ŠTIRI DUHOVNE OBNOVE ZA SPRAVO s seboj, z drugimi, s stvarstvom in z Bogom

»EKOLOŠKA« DUHOVNOST

salve

Štiri tematske duhovne obnove za spravo s seboj, z drugimi, s stvarstvom in z Bogom

Ekologija in duhovnost sta dve plati iste medalje. Izguba duhovnosti se odraža tudi v ekološki degradaciji. Dejansko prihaja do »desakralizacije« stvarstva. Ob tako veliki desakralizaciji planeta, vesolja in duše, ki je vzrok velikega ekološkega ogorčenja, nam lahko le ponovna vzpostavitev občutka za sveto omogoči, da poskrbimo za planet, naš skupni dom.

Danes je očitno, da svoj odnos do drugih ljudi in drugih prvin stvarstva živimo na napačen način in da bi, če bi prepoznali Božjo navzočnost v stvarstvu, živeli z občutkom spoštovanja in ljubezni do njega. Namesto tega so nam bitja postala le predmet potrošnje, orodje za zadovoljevanje naših želja, za hranjenje lažnega blagostanja brez meja in brez zakonov.

Ponovno se moramo vzgajati, da bi ponovno odkrili pravi smisel življenja, veselje do življenja v sožitju s stvarstvom. Da bi to dosegli, moramo začeti s kontemplativnim pogledom, ki izhaja iz vere: Bog je povsod, a naše oči se ga morajo naučiti videti na novo.

Krščanska duhovnost je odličen način za doseg tega cilja, saj nam pomaga uporabljati srce, doživljati svet in v svetu, se pogovarjati s svojo notranjostjo in okolico.

Papež Frančišek poziva h globokemu »notranjemu spreobrnjenju«. V encikliki *Laudato Si'* [Hvaljen moj Gospod] je povabilo, naj presežemo trenutno brezbriznost in se podamo na globoko notranje potovanje, ki nas ohranja budne in sposobne prevzeti odgovornost za druge in za celotno stvarstvo. Skratka, pot, ki nas vodi od globalizacije brezbriznosti h kulturi skrbi.

Za globoko notranje spreobrnjenje smo poklicani, da se vrnemo h kontemplaciji, da gledamo obraz, Jezusov obraz, da ga prepoznamo v stvarstvu in bitjih ter da se pustimo oživiti in oblikovati temu obrazu, da vidimo onkraj telesnega ter se na nov in ustvarjalen način postavimo v odnose z brati, sestrami in ostalim stvarstvom.

S tem gradivom želimo ponuditi pot, ki – v vsakem obdobju leta – s štirimi tematskimi duhovnimi obnovami spodbujajo spravo s seboj, z drugimi, stvarstvom in tako z Bogom.

Štiri duhovne obnove, ki jih predlagamo, so:

- 1 – Od brezbržnosti do skrbi;
- 2 – Tišina in notranji mir;
- 3 – Poslušanje pesmi in krika stvarstva;
- 4 – Poslušanje krika revnih.

Od brezbržnosti do skrbi

PREDSTAVITEV

Od ravnodušnosti do stvarstva do skrbi za stvarstvo. Soočeni smo z dvema nasprotujočima si stališčema ter potjo zavedanja in duhovne zrelosti, ki nas bo vodila od enega k drugemu.

V tej duhovni obnovi bomo imeli priložnost, da se tega izziva lotimo s treh vidikov: s kontemplacijo, razmislekom in uresničevanjem v konkretnih in učinkovitih dejanjih.

Želimo slaviti Boga v vseh njegovih bitjih, prizadevali si bomo živeti pristno »ekološko spreobrnjenje«; lotili se bomo z majhnimi gestami, ki lahko spremenijo svet.

Salezijanski karizmi to ni tuje. Že sam don Bosko je od svojih fantov pričakoval, da bodo poglobljeno zrli na Božje stvarstvo. V svoji zgodovini so salezijanci vedno učili, kako graditi medsebojno koristne odnose med ljudmi in naravo. Številne kmetijske šole, ki so jih ustanovili don Boskovi sinovi po vsem svetu, so primer skrbi, da bi od brezbržnosti prešli k skrbi za stvarstvo. Naj nam ta duhovna obnova pomaga rasti v tej smeri.

KONTEMPLACIJA

UVODNA MOLITEV

V imenu Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen.

Iz HVALNICE STVARSTVA svetega Frančiška Asiškega:

*Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.*

Rožni venec Hvaljen moj Gospod (iz Molitvenika *Laudato Si'*)

Rožni venec Hvaljen moj Gospod je način molitve in slavljenja Boga po vseh njegovih bitjih. Vse stvarstvo je s svojim obstojem hvalnica Bogu in v tej hvalnici se pridružujemo vsakemu živemu bitju. Izvirnik »per« (per tutte le tue creature, per sora acqua, per frate focu, per frate vento, per sora nostra madre terra) se nanaša na slovensko besedo z/v (z vsemi tvojimi stvarmi, v sestrì vodi, v bratu ognju, v bratu vetru, v naši sestrì zemlji); mislili bomo prav na to (orig. per) = z/v.

Najraje molimo rožni venec na prostem, v naravnem prostoru, v majhnih skupinah, med molitvijo namenimo trenutke tišine ter pustimo, da spregovorì stvarstvo. Skupinska molitev omogoča, da skupaj premišljujemo o besedi, hkrati pa si delimo izkušnjo kontemplacije in prisluhnemo klicu zemlje in ubogih. Če je mogoče, lahko molitev vodi duhovnik, ki lahko pomaga bolje razumeti besedila.

Sanje (instrumental), skupina Gloria

PRVA HVALNICA

Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi

Lk 12,22-24.27-28.32

Svojim učencem pa je rekel: »Zato vam pravim: Ne bodite v skrbah za življenje, kaj boste jedli; tudi ne za telo, kaj boste oblekli. Zakaj življenje je več ko jed in telo več ko obleka. Poglejte krokarje: ne sejejo in ne žanjejo, nimajo ne shrambe ne žitnice, in Bog jih živi. Koliko več ste vi vredni ko ptice.

Poglejte lilije, kako rastejo; ne delajo in ne predejo, a povem vam, da se še Salomon v vsem svojem sijaju ni oblačil kakor katera izmed njih. Če pa travo, ki je danes na polju in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, koliko bolj bo vas, maloverni! Ne boj se, mala čreda, zakaj vaš Oče vam je sklenil dati kraljestvo.«

Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (10-krat)

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in vekomaj. Amen.

Odpev

Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (tišina)

DRUGA HVALNICA

**Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru in zraku,
v oblačnem in jasnem, sploh vsakem vremenu,
s katerim ohranjaš svoje stvari.**

Jn 3,1-2.5-8

Bil pa je med farizeji mož, Nikodem po imenu, judovski prvak. Ta je ponoči prišel k njemu in mu rekel: »Rabi, vemo, da si od Boga prišel kot Učenik; zakaj nihče ne more delati teh znamenj, ki jih ti delaš, ako ni Bog z njim.« Jezus odgovori: »Resnično, resnično, povem ti, ako se kdo ne rodi iz vode in Duha, ne more priti v božje kraljestvo. Kar je rojeno iz mesa, je meso; in kar je rojeno iz Duha, je duh. Ne čudi se, da sem ti rekel: Treba vam je, da se znova rodite. Veter veje, kjer hoče, in njegov glas slišiš, pa ne veš, od kod prihaja in kam gre: tako je z vsakim, ki je rojen iz Duha.«

Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru (10-krat)

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu ...

Odpev

Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (tišina)

TRETJA HVALNICA

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi;
mnogo koristi ponižna, dobra in čista.

Jn 4,10-14

Tedaj je Jezus odgovoril [Samaritjanki]: »Ko bi poznala božji dar in kdo je, ki ti pravi: ‚Daj mi piti,‘ bi ga ti prosila in bi ti dal žive vode.«

Žena mu reče: »Gospod, nimaš s čim zajeti in vodnjak je globok; od kod imaš torej živo vodo? Si mar ti večji ko naš oče Jakob, ki nam je dal ta vodnjak in je sam iz njega pil in njegovi sinovi in njegova živina?« Jezus ji odgovori: »Vsak, kdor pije od te vode, bo spet žejen; kdor koli pa bo pil od vode, ki mu jo bom dal jaz, ne bo nikdar žejen, marveč bo voda, ki mu jo bom dal, v njem postala studenec vode, tekoče v večno življenje.«

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi (10-krat)

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu ...

Odpev

Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (tišina)

ČETRTA HVALNICA

Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuješ;
lep je in vesel in krepak in močan.

Lk 12,49-51

Takrat je Jezus rekel učencem: »Prišel sem, da vržem na zemljo ogenj, in kako želim, da bi se že vnel! Biti pa moram krščen s krstom in kako bridko mi je,

dokler se ne izvrši. Ali mislite, da sem prišel, da prinesem na zemljo mir? Ne, vam rečem, ampak razdor!«

Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju (10-krat)

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu ...

Odpev

Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (tišina)

PETA HVALNICA

**Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji,
ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji
in prinaša različno sadje in pisane rože z zelenjem.**

Mk 4,2-8

Tisti čas jih je Jezus mnogo rečí v prilikah in jim v svojem nauku govoril: »Poslušajte! Glejte, sejalec je šel sejat. In ko je sejal, je padlo nekaj semen na plevel; drugi so priletele na kamenito zemljo, kjer ni imelo veliko prsti; hitro je pognalo, ker ni imelo globoke zemlje; ko pa je vzšlo sonce, je uvenelo, in ker ni imelo korenine, je usahnilo. Drugo je padlo med trnje, in trnje je zrastle in ga zadušilo, da ni obrodilo sadu. In drugo je padlo na dobro zemljo, se razraslo in razvilo ter rodilo in doneslo trideseteren in šestdeseteren in stoteren sad.«

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji (10-krat)

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu ...

Odpev

Hvaljen bodi, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi (tišina)

RAZMISLEK

2.1 Puščava. »Na svetu se množijo zunanje puščave, ker so tako na široko opustošene notranje,« je dejal Benedikt XVI. in ta stavek je prevzel papež Frančišek v LS (217). Zunanja puščava je posledica tega, kar se dogaja v človekovi duši. Potrebna je globoka sprememba.

Iz Evangelija po Mateju (Mt 4,1-11)

Tedaj je Duh odvedel Jezusa v puščavo, da ga je hudič skušal. In ko se je štirideset dni in štirideset noči postil, je bil potem lačen. In pristopil je skušnjavec ter mu rekel: »Ako si božji Sin, reci, naj bodo ti kamni kruh.« On je odgovoril: »Pisano je: ,Naj človek ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust.‘«

Potem ga hudič vzame s seboj v sveto mesto in ga postavi vrh templja ter mu reče: »Ako si božji Sin, vrzi se dol, zakaj pisano je: ,Svojim angelom bo zate zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeneš ob kamen.‘« Jezus mu je rekel: »Pisano je tudi: ,Ne skušaj Gospoda, svojega Boga!‘«

Zopet ga hudič vzame s seboj na zelo visoko goro, mu pokaže vsa kraljestva sveta in njihovo slavo in mu reče: »Vse to ti dam, če predme padeš in se mi pokloniš.« Tedaj mu Jezus reče: »Poberi se, satan; zakaj pisano je: ,Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služi!‘«

Tedaj ga je hudič pustil, in glej, angeli so pristopili ter mu stregli.

V razmislek: Katere so puščave, ki nas obkrožajo? In tiste, ki so v nas? Kate-
rim skušnjavam zlahka podležemo in katere prispevajo k ustvarjanju puščav
v svetu? Kako jih lahko premagamo?

2.2 Ekološka kriza je poziv k temeljitemu notranjemu spreobrnjenju.

Papež Frančišek govori o »ekološkem spreobrnjenju«, kar pomeni, da pustimo, da se vse posledice srečanja z Jezusom pojavijo v odnosih s svetom okoli nas.

Če želimo živeti resnično notranje spreobrnjenje, smo poklicani, da se vrnemo k pogledu na obličje, Jezusovo obličje, da se pustimo oživiti in oblikovati temu obličju ter ob kontemplaciji njegovega obličja zavzamemo novo in ustvarjalno držo v naših odnosih z brati in sestrami ter z vsemi bitji.

DUHOVNOST STVARSTVA, Matthew Fox

Bog STVARNIK je Obraz za vsakim obrazom, avtor vsakega bitja, prisoten v vsakem bitju, ki je kot zrcalo, v katerem odseva in sije podoba Božjega obraza.

Bog je subjekt za vsemi predmeti znanosti.

Bog je Um za človeškim umom, ki proučuje resnico vesolja, dejansko je um vesolij.

Bog STVARNIK je čudež za vsakim čudežem.

Bog STVARNIK je Srce za odprtimi srci, od čudenja in trpljenja do neskončnega sočutja.

Bog STVARNIK je Umetnik umetnikov, najvišji stvarnik, ki je ustvaril vesolje kot veliko liro, na katero je položil strune, ki proizvajajo najrazličnejše zvoke, je najvišji Umetnik, Umetnost za vso umetnostjo, Domišljija za vso domišljijo. Človeško bitje je ustvarjeno po Stvarnikovi podobi in je zato ustvarjalno ter lahko poveže vsako lepoto z Lepoto in vsako resnico z Resnico edinega Stvarnika, ki je avtor vsega bivanja.

V razmislek: Ali lahko v stvarstvu prepoznam Boga? V čem še posebej? In ali lahko za vsakim obrazom, ki ga srečam, vidim Božje obličje? Kako se počutiš v odnosu do stvarstva: si skrbnik ali izkoriščevalec? Navedi primere.

2.3 »Opravlјati poklic varuhov božјih del je bistvena sestavina krepostnega življenja. To ni več nekaj neobveznega ali drugotnega v krščanski izkušnji.«

V vsakdanjem življenju lahko z majhnimi potezami veliko storimo za zaščito in ohranjanje stvarstva. Skrb za stvarstvo je neposredna posledica ekološkega spreobrnjenja. Prepoznavanje Božje navzočnosti v stvarstvu pomeni prebujanje občutka »naklonjenosti« do stvarstva; ker človek skrbi le za tisto, kar ljubi, je mogoče za stvarstvo resnično skrbeti le tako, da ga ljubimo.

2.4 »Vzgajati k prepoznavanju pomena Boga Stvarnika, h kontemplaciji o njegovi veličini v čudesih stvarstva in k zaupanju v njegovo Previdnost.«

Prehod od ravnodušnosti do stvarstva k skrbi zanj je osebni učni proces, vzgojno delovanje. Zavedati se ga moramo in nuditi drugim potrebno pomoč, da bi lažje zakorakali v ta proces.

Don Bosko je bil prepričan, da mora privzogojiti čut za Boga Stvarnika, spodbujati h kontemplaciji čudes stvarstva in učiti zaupanja v njegovo Previdnost. Zato je v knjigi, ki jo je napisal, da bi svoje dečke naučil moliti, že na začetku jasno poudaril:

PRESKRBLJENI MLADENIČ, Sveti Janez Bosko

Dvignite oči, o moji otroci, in opazujte, kaj je v nebesih in na zemlji. Sonce, luna, zvezde, zrak, voda in ogenj so stvari, ki jih nekoč ni bilo. Toda obstaja Bog, ki jih je s svojo vsemogojnostjo potegnil iz nič in jih ustvaril, zato se imenuje Stvarnik.

Ta Bog, ki je vedno bil in vedno bo, potem ko je ustvaril vse stvari, kar je v nebesih in kar je na zemlji, je nato dal obstoj človeku, ki je med vsemi vidnimi bitji najbolj popoln. Zato so naše oči, noge, usta, jezik, ušesa in roke Gospodovi darovi.

Človek se od vseh drugih živali razlikuje predvsem po tem, da je obdarjen z dušo, ki misli, razmišlja in ve, kaj je dobro in kaj zlo. Ta duša ne umre skupaj s telesom, ampak ko jo odnesejo v grob, odide, da bi začela novo življenje, ki se ne bo nikoli končalo.

URESNIČEVANJE

3.1 Delovanje, ki izhaja iz ekološke preobrazbe, je koristno za stvarstvo, ki temelji na predanosti in zavedanju, je dolgotrajno, ustvarjalno in privlačno. Če ne vemo, kje začeti, začnimo z zelo preprostimi stvarmi.

DON BOSKO IN LJUBEZEN DO ZEMLJE, v »Bollettino Salesiano«, maj 2015, Francesco Motto SDB

Ljubezen do polja in njegovih pridelkov, ki so bistveni za človeški obstoj, lahko rečemo, da je pri salezijancih prirojena, glede na to, da je don Bosko, sin kmetov, svoje otroštvo in zgodnjo mladost preživel pri delu na polju. Ne samo to, don Bosko je kot ustanovitelj kupoval majhne parcele ob salezijanskih hišah, kjer je bilo mogoče, da so jih obdelovali tako fantje, pogosto revni in sirote, kot tudi salezijanci bratje, da so skrbeli za domače potrebe hiše.

Salezijanska družba je skoraj stoletje živela in si prizadevala za kombinacijo izobraževanja in razvoja kmetijsko-živilske dejavnosti, začeniši z don Boskovimi prvimi izkušnjami na francoskih tleh ob koncu sedemdesetih let 19. stoletja, potem z 72 šolskimi strukturami na petih celinah, povezanimi s kmetijstvom sredi 20. stoletja, in nazadnje z velikimi kmetijskimi šolami, ki so danes zlasti v Latinski Ameriki, agrarnimi inštituti v Evropi (Italija, Francija) ter manjšimi centri za kmetijsko usposabljanje v Aziji in Afriki.

3.2 Preberi deset zapovedi in si poskusi predstavljati, kaj lahko začneš delati.

MALO JE DOVOLJ!

MAJHNE POTEZE ZA SPREMINJANJE SVETA:

1. BREZ PLASTIKE

STOP: Prenehajmo uporabljati plastenke za vodo, detergente, tekoča mila in šampone. Uporabljajmo steklenice za vodo, detergente za ponovno polnjenje, trda mila in šampone.

STOP: Prenehajmo kupovati svežo hrano, zapakirano v plastične ovitke. Izbirajmo nepakirano sadje in zelenjavo.

In potem...

LOČUJTE ODPADKE PRAVILNO, VEDNO IN V VSAKEM PRIMERU ...

2. BREZ INTENZIVNEGA KMETOVANJA IN INDUSTRIJSKE PRIDELAVE HRANE

STOP: Prenehajmo kupovati meso iz intenzivnih, onesnaženih in nezdravih kmetij. Kupujmo na družinskih kmetijah v svoji okolici.

STOP: Prenehajmo kupovati pridelke (sadje in zelenjavo), ki prihajajo od drugod. Kupujmo le sezonske pridelke in so po možnosti pridelani na kmetijah na vašem območju. Dajmo prednost kmetijskim izdelkom pred komercialnimi.

3. BREZ ODPADKOV

STOP: Nič več zavržene hrane. Kupujmo in kuhajte le tisto, kar resnično potrebujemo.

STOP: Prenehajmo z zapravljanjem energije in vode. Izklopimo luči, ko nas ni v prostoru, ali televizorje, ko jih ne gledamo; klimatske naprave, ko so okna odprta, ko nas ni v prostoru ali ko je že hladno; ogrevanje, ko je že dovolj toplo. Tesno zapremo vodovodne pipe in popravimo puščanje vode. Ne zapravljamo vode med pomivanjem posode ali tuširanjem.

4. BREZ ONESNAŽEVANJA ZRAKA

STOP: Ustavimo pretirano uporabo avtomobilov. Kadar je le mogoče, pojdi-
mo peš ali uporabimo javni prevoz, namesto da se vozimo z avtomobilom. Če

lahko koga peljemo, to storimo in se izogibajmo uporabi prevelikega števila avtomobilov. Če moramo kupiti nov avtomobil, izberemo med tistimi, ki najmanj onesnažujejo okolje.

5. BREZ POŽAROV, BREZ KRČENJA GOZDOV

STOP vročini v mestu: USTVARIMO SENCO. Nasprotujmo neupravičenemu in množičnemu sekanju dreves v svojih soseskah. Posadimo nova drevesa in rastline, kjer koli lahko. Varujmo in skrbimo za obstoječo vegetacijo.

6. BREZ REVŠČINE IN NEENAKOSTI

STOP brezbržnosti. Podarimo nekaj svojega časa tistim, ki potrebujejo pomoč ali preprosto družbo. Prinesimo v Karitas ali druge humanitarne organizacije nepokvarljiva živila za brezdomce, ki živijo v našem mestu. Obiščimo jih skupaj ...

7. PREMIŠLJUJ

Molimo s stvarstvom in v stvarstvu. Molimo za stvarstvo in nato ... Obdelujmo družinski vrt. Skrbimo za cvetje in ga gojimo. Skrbimo za vrtove.

8. REFLEKTIRAJ

Razvijmo tišino. Informirajmo se in berimo ekološka besedila, začeniši z *Laudato Si'* (Hvaljen moj Gospod).

9. DELUJ

Zavežimo se, da bomo druge prepričali o potrebi po ekološkem spreobrnjenju. Sodelujmo v ekoloških skupinah, krogih ali skupnostih.

10. S POGUMOM STOPI NAPREJ

»Ne pustimo se oropati upanja« (papež Frančišek).

ZAKLJUČEK

ZAKLJUČNA MOLITEV

Molitev za našo zemljo (Enciklika HVALJEN MOJ GOSPOD, papež Frančišek)

*Vsemogočni Bog,
navzoč v vsem stvarstvu
in v najmanjši izmed svojih stvari,
ti, ki s svojo nežnostjo obdajaš vse, kar biva,
napolni nas z močjo svoje ljubezni,
da bomo varovali življenje in lepoto.
Napolni nas z mirom, da bomo živeli kot bratje in sestre
in ne bomo nikomur škodovali,
Bog revežev in ubogih,
pomagaj nam, da bomo na tej zemlji
skrbeli za zapuščene in pozabljene,
ki so v tvojih očeh veliko vredni.
Ozdravi naše življenje,
da bomo svet varovali, ne pa ropali,
da bomo sejali lepoto,
ne pa onesnaževali in uničevali.
Dotakni se src onih,
ki na škodo revežev in zemlje iščejo le dobiček.
Pomagaj nam odkriti vrednost vsake stvari,
premišljevati o vseh stvareh in se jim čuditi,
priznavati, da smo globoko povezani
z vsemi bitji na naši poti k neskončni luči.
Hvala, ker si z nami vse dni.
Podpiraj nas, prosimo, v našem boju
za pravičnost, ljubezen in mir.*

Tišina in notranji mir

PREDSTAVITEV

Povabljeni smo, da s poglobljenim pogledom premišljujemo o stvarstvu. Če to storimo, bomo v njem lahko videli njegovega avtorja in slišali njegovo sporočilo. Le v tišini in notranjem miru bomo lahko odkrili, kaj nam Bog sporoča s svojim delom. To je bila na primer izkušnja, ki jo je doživel mladi Mihael Magone, kot mu je povedal don Bosko.

S kontemplacijo, razmislekom in povabilom k delovanju, ki nam ga ponuja ta duhovna obnova, bomo lahko slavili Boga za njegovo delo, mu prisluhnili v stvarstvu in rasli v naših odnosih v skladu z logiko harmonije. Prav to je tisto, kar je don Bosko v svojem otroštvu počel vsak dan. Naj bodo besede velikega učenjaka Pietra Stelle o izkušnji Janeza Boska močna spodbuda, da izkoristimo to duhovno obnovo.

»To so bila torej leta, ki niso bila nekoristna, ne nepomembna, v katerih sta se v njem globlje ukoreninila čut za Boga in kontemplacijo, v katero se je lahko uvaljal v samoti ali v pogovoru z Bogom med delom na polju. Leta, ki jih lahko opišemo kot leta zatopljenega in prosilnega čakanja: čakanja na Boga in na ljudi; leta, v katera lahko umestimo morda najbolj kontemplativno obdobje njegovega zgodnjega življenja, v kateri je bil njegov duh najbolj naklonjen darovom mističnega življenja, ki so izhajali iz stanja molitve in upanja.« (Don Bosco nella storia della religiosità cattolica, 1. zv., avtor Pietro Stella)

KONTEMPLACIJA

UVODNA MOLITEV

V imenu Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen.

Pesem o treh mladeničih (Dan 3,51-90)

v dveh zborih

[1. del: Blagor vam]

Hvaljen si, Gospod, Bog naših očetov,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj. —
Hvaljen si v svojem veličastnem imenu,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj.

*Hvaljen si v svetišču svoje slave,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj. —
Hvaljen si na prestolu svojega kraljestva,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj.*

Hvaljen si, ki vidiš v globine in bivaš nad kerubi,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj. —
Hvaljen si na nebesni višavi,
hvale vreden in slaven in poveličevan vekomaj.

Tišina

[2. del: Vse stvarstvo s svojim obstojem hvali Gospoda]

Slavite Gospoda, vsa Gospodova dela,
hvalite in poveljučite ga na veke.
Slavite Gospoda, Gospodovi angeli,
nebesa, slavite Gospoda.

*Slavite Gospoda, vse vode nad nebom,
vse Gospodove moči, slavite Gospoda.
Slavita Gospoda, sonce in luna,
zvezde na nebu, slavite Gospoda. —*

Slavita Gospoda, dež in rosa,
vsi vetrovi, slavite Gospoda.
Slavita Gospoda, ogenj in vročina,
mraz in pripeka, slavita Gospoda.

*Slavita Gospoda, rosa in slana,
mraz in zima, slavita Gospoda.
Slavita Gospoda, sneg in ledóvje,
noči in dnevi, slavite Gospoda.*

Slavita Gospoda, tema in svetloba,
bliski in oblaki, slavite Gospoda. —
Naj slavi zemlja Gospoda,
hvali in poveljučuj ga na veke.

*Slavite Gospoda, gore in hribi,
vse rastline na zemlji, slavite Gospoda.
Slavite Gospoda, studenci,
morja in reke, slavite Gospoda.*

Slavite Gospoda, morske in vodne živali,
vse ptice pod nebom, slavite Gospoda.
Slavite Gospoda, vse zveri in živina,
vsi ljudje, slavite Gospoda. —

*Naj slavi Božje ljudstvo Gospoda,
hvali in povelečuj ga na veke.
Slavite Gospoda, Gospodovi duhovniki,
Gospodovi služabniki, slavite Gospoda.*

Slavite Gospoda, duhovi in duše pravičnih,
sveti in v srcu ponižni, slavite Gospoda.
Slavite Gospoda, mladeniči v ognjeni peči,
hvalíte in povelečujte ga na veke. —

*Slavimo Očeta in Sina s Svetim Duhom,
hvalimo in povelečujmo ga na veke.
Gospod, slavljen si na nebesni višavi,
hvale vreden in slaven in povelečevan na veke. —*

(Tišina in duhovni odmev)

RAZMISLEK

BOG NAM GOVORI PO STVARSTVU

2.1 Bog nam govori po stvarstvu. Da bi mu prisluhnili, moramo biti tiho in se začeti čuditi. Tako se rodi notranji mir.

Iz knjige TERRA, ANIMA, SOCIETÀ, Matthew Fox (2. zv., izdaja FioriGalli)

Tomaž Akvinski je v trinajstem stoletju dejal: »Razodetje je dvojno: v Svetem pismu in v naravi«. Vendar je teologija od 16. stoletja dalje včasih preveč poudarjala besede Svetega pisma in pozabila na drugi vir razodetja - naravo!

Meister Eckhart je dejal: »Vsako bitje je Božja beseda in knjiga o Bogu«. Z drugimi besedami, vsako bitje je Sveto pismo. Toda kako se približati svetopisemski modrosti, sveti modrosti bitij? S tišino. Za poslušanje modrosti vetra, dreves, vode in zemlje potrebujemo tiho srce. V naši obsejeni verbalni kulturi smo izgubili občutek za tišino.

Raziskovanje notranje hiše naše duše pomeni, da prisluhnemo svojemu najglobljemu jazu, in ne le svojemu, temveč tudi jazu skupnosti, katere del smo, naših narodov, naše vrste.

Raziskovanje našega notranjega doma je torej povezano z ekološko dobo.

Beseda »ekologija« pomeni preučevanje našega doma. Ekologija ni nekaj »tam zunaj«, mi smo v naravi in narava je v nas, živimo na svetem kraju in ta sveti kraj je v nas. Svete, neokrnjene narave ne najdemo le v narodnih parkih, ampak je v vsakem od nas in zahteva našo pozornost; mi nismo več v stiku s svojimi pravimi in pristnimi strastmi, zato je povsod okoli nas le opustošenje.

Danes je prvi korak k duhovni revoluciji ta, da si povrnemo čut čudenja in hvaležnosti, kar je lahka naloga, saj nam je sama znanost ponudila novo teorijo o stvarjenju, novo kozmologijo o tem, kako je naša človeška vrsta prišla sem in kako je nastal ta planet. Nihče ne more poslušati te zgodbe, ne da bi ga napolnila čudenje in hvaležnost.

V razmislek: Kakšen je tvoj odnos do okolice? Ali čutiš povezavo med svojo notranjostjo in zunanostjo? Ali se počutiš kot del harmonične in povezane celote?

2.2 Tišina in notranji mir

Iz knjige È ORA DI TROVARE PACE. DIARIO DI ECOLOGIA MENTALE, Federico Tartaglia, Ancora 2021.

Preveč hrupa je na televiziji, družbenih omrežjih, mobilnih telefonih, doma, v avtomobilu, na delovnem mestu. Prepričali smo se, da je treba um ves čas zaposlovati, vendar um potrebuje prostor za regeneracijo, imenovan tišina.

Sveti Frančišek se je rad umaknil v jamo in molil. Eden od bratov ga je vedno videl, kako se je umikal, in ga je nekega dne vprašal, zakaj se vsak dan umakne v to jamo. Odgovor ga je zmedel: »Tam sem našel velik zaklad.« Brat je vstopil v jamo, vendar ni videl ničesar. In ni razumel.

Tišina se zdi kot jama, v kateri ni ničesar. Tišina se zdi nenaravna in se občuti kot odsotnost in pomanjkanje. Tišina je utrujajoča in izmuzljiva. Če se hrup zmanjša, se poveča odmev. Sprva se zdi, da je vse zmedeno in nejasno, in zdi se, da je prav tišina tista, ki ovira naš mir. Vztrajati moramo, da se ne vrnemo k pomirjujočemu ropotanju hrupa in seznamom opravil. Kajti le v tišini se bomo naučili prisluhniti resnici.

Poslušanje je dejansko prva stopnja notranjega dela, kot je pred tisočletjem opozoril Simeon Novi teolog: »Kdor nima pozornosti v sebi in ne obvladuje svojega uma, ne more postati čistega srca. Ni mogoče pridobiti kreposti drugače kot s to pozornostjo. [...]

Vsakič, ko smo tiho, naša duša zacveti.

V razmislek: Ali si sposoben molčati? Kaj je zate tišina?

2.3 Notranji mir, treznost in preprostost

Iz enciklike HVALJEN MOJ GOSPOD, papež Frančišek

222. Krščanska duhovnost predlaga drugačno razumevanje kakovosti življenja. Vabi nas k preroškemu in kontemplativnemu slogu bivanja, ki je sposobno globokega veselja, ne da bi bili obsedeni z nebrzdano porabo. Pomembno je sprejeti stari nauk, ki ga najdemo v raznih redovnih izročilih pa tudi v Svetem pismu. Gre za prepričanje: »Manj je več«. Nenehno naraščanje porabniških priložnosti raztresa srce in preprečuje, da bi cenili vsako stvar in vsak trenutek, medtem ko nam vedra pozornost do vsake stvari, pa naj bo še tako neznatna, odpira veliko več možnosti za dožemanje in osebno uresničevanje. Krščanska duhovnost spodbuja k rasti v zmernosti in k uživanju v malem. Je vrnitev k skromnosti, ki nam omogoča, da uživamo ob malih stvareh, da se zahvaljujemo za priložnosti, ki nam jih ponuja življenje, ne da bi se oklepali tega, kar imamo, ne da bi žalovali za tem, česar nimamo. To od nas zahteva, da se izogibamo raznovrstnemu gospodovanju in golemu kopičenju užitkov.

225. Poleg tega noben človek ne more zoreti v srečni zmernosti, če ni spravljen s samim seboj. Del primerne razumevanja duhovnosti je v razširitvi našega dožemanja miru, ki je veliko več kot to, da ni vojne. Človekov notranji mir je zelo povezan s skrbjo za okolje in skupno dobro. Kajti če ga živimo pristno, odseva v uravnoteženem slogu našega življenja, v sposobnosti čudenja, ki vodi v globlje razumevanje življenja. Narava je napolnjena z besedami ljubezni, a kako naj jih slišimo ob nenehnem hrupu, ob stalni in tesnobni raztresenosti ali ob kultu navideznega? Številni ljudje čutijo globoko razpetost, ki jih priganja, da počnejo stvari v naglici; da bi se počutili zaposlene, hitijo, kar jih privede do tega, da povozijo vse okoli sebe. Vse to vpliva na ravnanje z okoljem. Celostna ekologija zahteva, da posvetimo nekaj časa obnovi jasnega sozvočja s stvarstvom, da bi lahko premišljevali o našem življenjskem slogu in naših vzorih, da bi premišljevali o Stvarniku, ki živi med nami in v tem, kar nas obdaja in čigar navzočnosti »ni treba vzpostaviti, ampak jo odkriti in pokazati«.

226. Govorimo o ubranosti srca, ki vse doživlja v spokojni zbranosti. To pomeni, da se vsakomur posveti scela, ne da bi mislil na to, kar pride

pozneje; ki živi vsak trenutek kot božji dar za polno življenje. Jezus nas je učil te držeti, ko nas je vabil, naj opazujemo lilije na polju in ptice neba, ali ko »se je ozrl« v bogatega mladeniča, iskalca, in »ga vzljubil« (Mr 10,21). Da, on je bil ves s človekom in z vsakim bitjem in je tako tudi nam pokazal pot, kako premagati bolešno plahost, ki iz nas dela površne, popadljive in nebrzdane porabnike.

V razmislek: Koliko si prizadevaš za svoj notranji mir? Ali meniš, da je zate dragocen? Kako ga želiš doseči? Kdaj si v vsakdanjem življenju trezen?

2.4 Stvarstvo je lahko spodbuda za duhovno rast

Iz ŽIVLJENJA MIHCA MAGONEJA, sveti Janez Bosko

»Nekega večera, ko so naši mladeniči počivali, slišim enega, ki joče in vzdihuje. Počasi sem šel k oknu in v kotu dvorišča zagledal Magoneja, ki je gledal v luno in vzdihoval. 'Kaj se dogaja, Magone, se slabo počutiš?' sem mu rekel.

Mislil je, da je sam in da ga nihče ne vidi. Bil je vznemirjen in ni vedel, kaj naj odgovori, toda na vprašanje je odgovoril s temile besedami:

'Jokam, ko gledam luno, ki že toliko stoletij redno osvetljuje temo noči, ne da bi kdaj prekršila Stvarnikove ukaze, medtem ko ga jaz, ki sem tako mlad, ki sem razumen, ki bi moral biti najbolj zvest zakonom svojega Boga, tolikokrat nisem ubogal in sem ga užalil na tisoč načinov.' Po teh besedah je spet začel jokati. Z nekaj besedami sem ga potolažil, tako da je pomiril svoja čustva in se vrnil v posteljo.«

V razmislek: Ali te stvarstvo vabi k spreobrnjenju življenja? V kolikšni meri lahko besede mladega Magoneja sprejmeš za svoje?

2.5 Kdaj je treba biti tiho? Kako pomemben je za nas počitek? Počitek na sedmi dan stvarjenja je pedagoški način, s katerim nas Božja beseda uči živeti tedenski počitek, ki ga je določil Bog.

Ta dan počitka nas predvsem spominja na Božjo nadvlado nad vsem: nad zemljo, ki nam je bila dana, nad našimi življenji, nad vsem, kar je izšlo izpod

Božjih rok. S tem dnevom počitka si moški in ženske ne le povrnejo moči, ampak predvsem prepoznajo Božjo veličino v svojem življenju in se tudi zavedajo, da je vse, kar prihaja na ta svet, Božji dar za vse. Iz tega počitka izhaja potreba po pravičnem uravnoteženju vseh odnosov, ki jih ljudje vzpostavljamo v življenju: s stvarstvom, z drugimi in Bogom. Ali živimo tedenski dan počitka kot čas za poveličevanje Božje bližine v naših življenjih?

(Iz molitvenika gibanja Laudato Si')

URESNIČEVANJE

Za uresničitev predlogov za razmislek lahko izberemo eno od naslednjih tem.

A) NOTRANJI MIR

Evangelij nam pomaga živeti v harmoniji s seboj, z drugimi, s stvarstvom in z Bogom:

Kaj si namreč človek pomaga, če si ves svet pridobi, sebe pa zavrže ali pogubi? (Lk 9,25)

Greh, ki oskrunja naša srca, onesnažuje stvarstvo, ki zdaj prosi za naše spreobrnjenje. Sestavite seznam misli in dejanj, ki vam pomagajo biti v harmoniji z vsemi bitji in biti njihovi »varuhi« in ne »lastniki«.

Česar niste storili kateremu izmed teh najmanjših, tudi meni niste storili. (Mt 25,45)

Ne pustimo se zapeljati skušnjavi brezbržnosti. Naj nas osvoji ljubezen do vseh bitij, zlasti do najbolj krhkih sester in bratov, ne da bi pri tem pozabili na našo sestro in mater Zemljo.

Kakor v nebesih tako na zemlji (Mt 6,10)

V Jezusu sta nebo in zemlja združena: ne smemo se prepustiti skušnjavi, da bi ju videli kot dve ločeni resničnosti. Posvetimo se gradnji nebes na zemlji! Začnimo tako, da v vseh živih bitjih prepoznamo Božja bitja.

Neki siromak, po imenu Lazar, je poln turov ležal pri njegovih vratih (Lk 16,20)

Kopičenje bogastva izhaja iz izkoriščanja ustvarjanja in povzroča revščino. Olajšajmo svoje denarnice, omare in shrambe ter delimo, kar imamo, s tistimi, ki imajo manj od nas.

Dajte, ubijmo ga in se polastimo njegove dediščine! (Mt 21,38)

Teža neskončnih želja nas muči, notranje nas ubija. Znebimo se želje po pretiranem potrošništvu, ki nas zastruplja in sili v gojenje občutkov zavisti in kopičenja.

Prva zapoved med vsemi je: »Poslušaj, Izrael!« (Mk 12,29)

Povabljeni smo, da poslušamo. Prisluhnimo kriku stvarstva, ki je opustošeno in izkoriščano. Prisluhnimo kriku revnih, ki plačujejo najvišjo ceno za gospodarstvo, ki temelji na izkoriščanju virov in ne na spoštovanju naravnih ciklov, ter poskrbimo za naš življenjski slog, ki ni več okoljsko trajnosten.

Ali nisi bil tudi ti dolžan usmiliti se svojega tovariša? (Mt 18,33)

Ne pozabimo, da imamo ekološki dolg do številnih držav, ki jih izkoriščajo in ropajo za proizvodnjo hrane, ki jo dobimo na naše mize. Branimo in varujemo jih tako, da uživamo manj mesa, doma pridelano sadje, hrano, ki se proizvaja in prodaja v KmO.

V razmislek: Katera konkretna dejanja vam predlagajo ti evangelijski odlomki? Navedite nekaj praktičnih primerov.

B) POMEN POČITKA

Nekatera spoznanja iz knjige: Abraham Joshua Heschel: The Sabbath: Its Meaning for the Modern Man [Sabat in njegov pomen za sodobnega človeka].

Sabat je Božja navzočnost v svetu, odprta za človekovo dušo; duša se lahko odzove z naklonjenostjo in se poveže s posvečenim dnem.

Ali vemo, kako posvetiti sedmi dan?

»In Bog je blagoslovil sedmi dan in ga posvetil.« V poročilu o stvarjenju noben predmet v prostoru nima značaja svetosti. Sabat je namenjen praznovanju časa in ne prostora. Šest dni v tednu živimo pod tiranijo stvari, prostora. Sabat nas uskladi s svetostjo časa. Na ta dan smo poklicani, da sodelujemo pri tem, kar je večno v času, da se od rezultatov stvarjenja prelevimo v skrivnost stvarjenja. Od sveta stvarjenja k stvarjenju sveta.

Kaj pomeni počitek od dela? Zakaj je pomemben?

Sabat kot dan vzdržanosti od dela ni razvrednotenje, temveč ovrednotenje dela. Božansko povzdigovanje njegovega dostojanstva.

»Sedmi dan pa počivaj« je nadaljevanje zapovedi »Šest dni delaj in opravljaj vsa svoja dela!« Dolžnost, da šest dni delamo, je prav tako del človekove zaveze z Bogom, kot tudi dolžnost, da se sedmi dan vzdržimo dela. Rezervirati en dan v tednu za svobodo, dan, ko ne uporabljamo orodij, ki so se tako zlahka spremenila v uničevalna orožja, dan, ko smo lahko sami, dan odklopa od vulgarnosti, neodvisnosti od zunanjih obveznosti, dan, ko nehamo častiti idole tehnične civilizacije, dan, ko ne uporabljamo denarja, dan oddiha v gospodarskem boju s soljudmi in s silami narave. Ali obstaja še kakšna druga institucija, ki daje večje upanje za človeški napredek?

Sabat ni v službi delovnih dni, temveč so delovni dnevi v službi sabata. Sedmi dan je rudnik, v katerem lahko najdemo dragoceno kovino duha, s katero lahko zgradimo palačo v času.

Počitek = dobro počutje

To je dan duše in telesa; dobro počutje in užitek sta sestavni del sobotnega praznovanja. Njegov blagoslov mora vključevati človeka v celoti, z vsemi njegovimi sposobnostmi. Menuchà, ki se običajno prevaja kot počitek, ima tukaj širši pomen kot vzdržanost od dela in napora. Svoboda od utrujenosti, napetosti ali kakršne koli dejavnosti.

Menuchà ni negativen pojem, temveč nekaj resničnega in pozitivnega. Takšno je moralo biti stališče starodavnih rabinov, če so verjeli, da je bilo za obstoj menuchà potrebno posebno dejanje stvarjenja, brez katerega veselje ne bi bilo popolno. Kaj je bilo ustvarjeno na sedmi dan? Umirjenost, vedrina, mir in počitek. V svetopisemskem duhu je menuchà sinonim za srečo in tišino, mir in harmonijo.

Odvisnost od posedovanja stvari: ali to zmoremo?

Rešitve najbolj mučnega problema človeštva ne bomo našli, če se bomo odrekli tehnični civilizaciji, temveč če bomo od nje pridobili določeno stopnjo neodvisnosti. Kar zadeva zunanje darove, zunanjo posest, je edina pravilna drža ta, da jo posedujemo, a smo sposobni biti tudi brez nje. Na soboto živimo tako rekoč neodvisno od tehnične civilizacije. Predvsem se vzdržimo

vsake dejavnosti, ki predlaga rekonstrukcijo ali preoblikovanje stvari v prostoru. Človekov kraljevski privilegij, da osvaja naravo, je na sedmi dan prekinjen.

Počitek za dosego notranjega miru: ali se tega zavedamo?

Šest dni v tednu skušamo obvladovati svet, sedmi dan pa skušamo obvladovati sebe.

Sedmi dan je premirje v človekovem krutem boju za obstanek, premirje v vseh individualnih in družbenih konfliktih, mir med človekom in človekom, med človekom in naravo, mir v človeku. Dan, na katerega se šteje za svetoskrunstvo ravnanje z denarjem in na katerega človek pokaže svojo neodvisnost od tega, kar je največji idol na svetu. Sedmi dan je izhod iz napetosti, osvoboditev človeka iz lastnega blata, vzpostavitev človeka kot suverena v času. V razburkanem oceanu časa in truda obstajajo otoki miru, kjer lahko človek najde zatočišče in si povrne svoje dostojanstvo. Ta otok je sedmi dan, sobota, dan odmaknjenosti od stvari, orodij in praktičnih zadev ter navezanost na duha. Sabat je dejansko dan harmonije in miru, miru med človekom in človekom, miru v človekovem srcu in miru z vsemi stvarmi.

Ali smo se na ta dan počitka nekoliko bolj zavedali Božje navzočnosti v naših življenjih in univerzalnega občestva celotnega stvarstva?

V razmislek: Kakšne konkretne ukrepe vam predlagajo ti odlomki? Navedite nekaj praktičnih primerov.

ZAKLJUČEK

ZAKLJUČNA MOLITEV

Molitev za našo zemljo (enciklika *Hvaljen moj Gospod*, papež Frančišek)

*Vsemogočni Bog,
navzoč v vsem stvarstvu
in v najmanjši izmed svojih stvari,
ti, ki s svojo nežnostjo obdajaš vse, kar biva,
napolni nas z močjo svoje ljubezni,
da bomo varovali življenje in lepoto.
Napolni nas z mirom, da bomo živeli kot bratje in sestre
in ne bomo nikomur škodovali,
Bog revežev in ubogih,
pomagaj nam, da bomo na tej zemlji
skrbeli za zapuščene in pozabljene,
ki so v tvojih očeh veliko vredni.
Ozdravi naše življenje,
da bomo svet varovali, ne pa ropali,
da bomo sejali lepoto,
ne pa onesnaževali in uničevali.
Dotakni se src onih,
ki na škodo revežev in zemlje iščejo le dobiček.
Pomagaj nam odkriti vrednost vsake stvari,
premišljevali o vseh stvareh in se jim čuditi,
priznavati, da smo globoko povezani
z vsemi bitji na naši poti k neskončni luči.
Hvala, ker si z nami vse dni.
Podpiraj nas, prosimo, v našem boju
za pravičnost, ljubezen in mir.*

Psalm 65: Zahvalna himna

Zborovodju. Davidov psalm. Pesem.

*Tebi, o Bog, gre hvalospev na Sionu,
naj se spolni zaobljuba tebi,
ki uslišuješ prošnje.
K tebi prihaja sleherni smrtnik
zaradi pregreškov.*

Težijo nas naše krivde:
ti jih odpuščaš.
Blagor mu, kogar izvoliš in sprejmeš:
prebiva v tvojih dvorih.

*Nasičujemo se z dobrotami tvoje hiše,
s svetostjo tvojega templja.
S čudovitimi znamenji pravičnosti nas uslišuješ,
o Bog, naš Zveličar,
ti, upanje vse zemlje in daljnih morij,*

ki s svojo silo gore utrjuješ,
se z močjo opasuješ,
miriš šumenje morja, šum njegovih valov
in hrup narodov.

*Prebivalci koncev zemlje
se bojé zaradi tvojih znamenj;
skrajni vzhod in zahod
napolnjuješ z veseljem.*

Obiskal si zemljo in jo napojil,
zelo si jo obogatil.
Božji potok se je napolnil z vodo,
pripravil si jim žito;

*tako si jo namreč pripravil:
njene brazde si napojil,
njene grude poravnal, jo z deževjem zrahljal,
blagoslovil njeno brstje.*

S svojo dobrotljivostjo si ovenčal leto,
tvoje steze kapljajo rodovitnost.
Bujni so pašniki v puščavi,
griči se opasujejo z radostjo.

*Livade se oblačijo s čredami,
doline se ogrinjajo z žitom:
vse vriska in poje.*

Poslušanje pesmi in krika stvarstva

PREDSTAVITEV

Frančiškova briljantna intuicija, izražena v Hvalnici stvarstva, nam omogoča, da premišljujemo o stvarstvu z novim, globokim, vernim in bratskim pogledom ...

Duhovna obnova, ki sledi, nam bo pomagala vstopiti v Hvalnico in posledično tudi prisluhniti klicu stvarstva. Pri tem bomo sledili poti premišljevanja, refleksije in akcije.

Don Bosko se je že zgodaj naučil, s kakšno držo je treba stopiti pred stvarnikovo umetnino. Primer tega so njegove besede: »Bog dela svoja dela z veličastnostjo. Poglejte nebo in množico zvezd, v morju globino prepadov in množico rib in na zemlji vso različnost lepote, bogastva, razkošja vseh vrst.« (*Odlomek iz Biografskih spominov sv. Janeza Boska, XII. zv.*).

Na začetku te duhovne obnove prosimo za dar Svetega Duha, da bi bili dovetni ter bi tako lahko nadaljevali zapuščino svetega Frančiška in številnih mož in žena v zgodovini, ki so v stvarjenju našli Boga.

KONTEMPLACIJA

POSLUŠANJE HVALNICE STVARSTVA

UVODNA MOLITEV

V imenu Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen.

Hvalnica stvarstva, sveti Frančišek

V dveh zborih

Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.
Tebi, Najvišjemu, edinemu pristoji
in nihče ni vreden tebe imenovati.

*Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi,
posebno s soncem, velikim bratom,
ki razsvetljuje dneve in nas.
Lepo je in v velikem sijaju žari.
Tebe, Najvišji, odseva.*

Hvaljen, moj Gospod, v sestri luni in zvezdah;
ustvaril si jih na nebu, jasne, dragocene in lepe.

*Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru in zraku,
v oblačnem in jasnem, sploh vsakem vremenu,
s katerimi ohranjaš svoje stvari.*

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi;
mnogo koristi ponižna, dobra in čista.

*Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuješ:
lep je in vesel in krepak in močan.*

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji,
ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji,
in prinaša različno sadje in pisane rože z zelenjem.

*Hvaljen, moj Gospod, v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
in prenašajo slabosti in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, Najvišji, jih boš kronal.*

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide.
Gorje njim, ki umrjejo v smrtnem grehu,
a blagor njim, ki počivajo v tvoji najsvetejši volji,
zakaj druga smrt jim ne bo mogla storiti žalega.

*Hvalite in povečujte mojega Gospoda
in zahvalite se mu in služite mu v veliki ponižnosti.*

KLJUČNE DUHOVNE DRŽE HVALNICE (gibanje Laudato Si')

1. Slavljenje z vsem stvarstvom

»Ko človek spozna odsev Boga v vsem, kar obstaja, se v njegovem srcu pojavi želja, da bi častil Gospoda za vsa njegova bitja in skupaj z njimi.« (LS 87)

»Psalmi pogosto vabijo k slavljenju Boga Stvarnika, njega, »ki je zemljo razprostrl nad vodami, ker na veke traja njegova dobrota« (Ps 136,6). K petju hvalnic spodbujajo tudi druge stvaritve: »Hvalita ga, sonce in luna, hvalite ga, vse svetle zvezde! Hvalite ga, nebes nebesa, ve vode, ki ste nad nebom! Naj hvalijo ime Gospodovo, zakaj on je ukazal, in bili so ustvarjeni (Ps 148,3–5).« (LS 72)

»Zato moramo, ko z občudovanjem opazujemo veličino in lepoto vesolja, slaviti Sveto Trojico.« (LS 238)

2. Vesoljno bratstvo z vsem stvarstvom

»Tako kakor se dogaja nam, ko se v nekoga zaljubimo, tako je Frančiškovo vsakokratno opazovanje sonca, lune, najmanjših živali odmevalo v njegovi hvalnici vsem drugim stvarem. Zapletal se je v občestvovanje z vsem stvarstvom, saj je pridigal celo cveticam in jih vabil, naj hvalijo in ljubijo Boga, kakor z razumom obdarjene. Njegov odgovor je bil veliko več kot razumska ocena ali ekonomska računica, kajti njemu je bila vsaka stvar ljubeča sestra.« (LS 11)

»Ker nas je ustvaril isti Oče, smo vsa bitja vesolja povezana med seboj z nevidnimi vezmi in sestavljamo nekakšno vesoljno družino, plemenito občestvo, ki nas spodbuja k svetemu, ljubečemu in ponižnemu spoštovanju.« (LS 89)

»Ko pa je srce resnično odprto za vesoljno občestvo(vanje), ni nič in nihče od tega bratstva izključen.« (LS 92)

»Jezus nas je spomnil, da imamo Boga za našega skupnega Očeta in da nas to dela brate. [...] Ta ista zastonjskost nas spodbuja k ljubezni in sprejemanju vetra, sonca ali megle, čeprav se ne ravna po naši volji. Zato lahko govorimo o vesoljnem bratstvu.« (LS 228)

»Takšno spreobrnjenje vključuje tudi ljubeznivo zavest, da nismo ločeni od drugih ustvarjenih bitij, temveč sestavljamo z njimi čudovito vesoljno skupnost. Kristjani o svetu ne premišljujejo od zunaj, temveč od znotraj. Pri tem prepoznavamo vezi, s katerimi nas je Oče povezal z vsem bitji.« (LS 220)

3. Hvaležnost

(Opomba: ta duhovna drža ni izrecno zapisana v besedilu pesmi, je pa vsebovana v encikliki)

»Takšno spreobrnjenje [...] najprej vključuje hvaležnost in zastonjskost, se pravi priznanje, da je svet dar Očetove ljubezni.« (LS 220)

»Za judovsko-krščansko izročilo je 'stvarjenje' več kakor narava [...] Naravo običajno razumemo kot sistem, ki ga je mogoče razčlenjevati, razumeti in z njim upravljati. Stvarjenje pa je mogoče razumeti le kot dar, ki prihaja iz Očetove za vse odprte dlani.« (LS 76)

»Krščanska duhovnost predlaga drugačno razumevanje kakovosti življenja. [...] Vrnitev k skromnosti, ki nam omogoča, da uživamo ob malih stvareh, da se zahvaljujemo za priložnosti, ki nam jih ponuja življenje.« (LS 222)

»Izraz te drže je, da se pred obedom in po njem zahvalimo Bogu. Vernikom predlagam, da spet obnovijo to dragoceno navado in pri njej dosledno vztrajajo. Takšen blagoslovljen trenutek nas, četudi je zelo kratek, spomni na našo življenjsko odvisnost od Boga. Krepi hvaležnost za darove stvarstva, je spoštljiv poklon tistim, ki te dobrine s svojim delom pridelujejo, in v nas utrjuje solidarnost z najpotrebnejšimi.« (LS 227)

4. Stvarstvo in mati Marjeta: vzgojiteljica in mistagoginja

»S prizori v naravi je Marjeta v otrocih vedno oživljala spomin na Stvarnika.

- V jasni zvezdnati noči je šla z njimi na prosto, jim pokazala nebo in dejala: Bog je ustvaril svet in je razvrstil tam zgoraj toliko zvezd. Če je tako lep nebesni svod, kakšna so potem šele nebesa?
- Ko je prišla pomlad, je ob pogledu na prelepo polje ali s cvetlicami posejan travnik, ob jutranji zarji ali ob lepem sončnem zatonu vzkliknila: Koliko lepih stvari je Gospod naredil za nas!
- Ko se je stemnilo pred nevihto in je od grmenja vse okoli njih bobnelo ter so se otroci zbrali okoli nje, je govorila: Kako mogočen je Gospod. Kdo se mu more zoperstavljati? Zato glejmo, da ga ne bomo žalili z grehi!
- Ko je toča uničila pridelek in so si šli ogledat škodo, je ponavljala: Gospod nam je dal, Gospod nam je vzel. On je gospodar vsega! Vse je v našo večjo korist! Vedite, da so kazni za hudobne in da se iz Boga ne smemo norčevati.

- Ko je bila žetev obilna in je vse lepo uspevalo: Zahvalimo se Gospodu, je ponavljala. Kako dober je do nas, daje nam naš vsakdanji kruh.
- Pozimi, ko so bili vsi zbrani okoli prijetnega ognja in je zunaj pihal ledeno mrzel veter in naletaval sneg, je članom družine govorila: Kako hvaležni moramo biti Gospodu, ki nam daje vsega, kar potrebujemo. Bog je zares oče. Oče naš, ki si v nebesih!«

(Odlomek iz Biografskih spominov sv. Janeza Boska, I. zv.)

RAZMISLEK

PRISLUHNITI KRIKU STVARSTVA

»Naš namen je, upati si to, kar se dogaja po svetu, preoblikovati v osebno trpljenje in tako prepoznati, kaj lahko prispeva vsak izmed nas.« (LS 19)

»Če se v odnosu do narave in okolja zapiramo strmenju in občudovanju, bomo ravnali kot porabniki ali navadni izkoriščevalci naravnih danosti, in ne bomo zmogli krotiti svoje dobičkaželjnosti.« (LS 11)

»Najprej se bom na kratko sprehodil med raznimi vidiki sedanje ekološke krize.« (LS 15)

2.1 Krik #1: Krik Zemlje

Zemlja, naša sestra in mati, naš skupni dom, joče, stiska, trpi, ker je bila izkoriščana, opustošena, zlorabljena. Zaradi napačne predstave, da je zemlja neomejena zaloga virov, jo ljudje pretirano izkoriščajo in proizvajajo količine odpadkov, ki jih ni več mogoče absorbirati.

»V teh razmerah sestra zemlja ječi, njeno ječanje se pridružuje ječanju zapuščenih po svetu, in njihova tožba zahteva od nas drugačno ravnanje. Nikoli doslej nismo tako trpinčili in žalili našega skupnega doma kot v zadnjih dveh stoletjih.« (LS 53).

»Če pa iskreno pogledamo stvarnost, vidimo, da gre v našem skupnem domu marsikaj hudo narobe. Navdaja nas upanje, da vedno obstaja rešitev, da lahko vedno spremenimo smer, da lahko vedno nekaj storimo, da bi težave rešili. Vsekakor se zdi, da smo naleteli na simptome prelomne točke. (LS 61).

»Takšno obnašanje se včasih zdi samomorilsko.« (LS 55).

»Na katastrofalne napovedi zdaj ne moremo več gledati s prezirom in posmehom.« (LS 161)

2.2. Krik #2: Krik človeštva

Izguba rastlinske in živalske biotske raznovrstnosti pomeni nepopravljivo škodo za vse človeštvo, čeprav se tega stežka zavedamo. Vsako živo bitje je del verige in harmoničnega sistema, v katerem je vse povezano in v katerem izguba enega samega elementa pomeni izgubo ravnovesja. Vsako živo bitje je bilo ustvarjeno, da nam posreduje sporočilo in prispeva k življenju na Zemlji.

»Vsako leto izgine na tisoče rastlinskih in živalskih vrst, ki jih ne bomo več poznali, ki jih naši otroci ne bodo mogli videti, ker so za vedno izgubljene.« (LS 33)

»Mi bomo krivi, ker na tisoče vrst ne bo moglo s svojim obstojem slaviti Boga niti nam posredovati svojega sporočila.« (LS 33)

2.3 Krik #3: Krik revnih

Ne gre za dve ločeni krizi, okoljsko in družbeno, temveč za eno samo družbeno-okoljsko krizo. Človeško in naravno okolje se slabšata skupaj. Posledice podnebnih sprememb in prekomernega izkoriščanja zemlje nosijo najrevnejši ljudje na svetu, ki jih lahko označimo kot »obubožane« in ne kot revne.

»Poslabšanje razmer v okolju in družbi v resnici najbolj prizadene najšibkejše na planetu.« (LS 48)

»Prisluhniti moramo tako kriku zemlje kot kriku revežev.« (LS 49)

»Tudi človek je bitje tega sveta [...] ne moremo zanemariti presoje posledic propadanja okolja, sedanjega modela razvoja in kulture odmetavanja na življenje ljudi.« (LS 43)

»V sedanjem stanju svetovne družbe, v kateri smo priče tako velikim krivicam in je vedno več izločenih, oropanih temeljnih človekovih pravic, smo poklicani k solidarnosti in prednostni odločitvi za najrevnejše.« (LS 158)

»Segrevanje, ki mu s svojo velikansko porabo botrujejo nekatere bogate države, odseva v najrevnejših krajih sveta.« (LS 51)

»Na različnih koncih sveta pritiskajo nanje, da bi svojo zemljo zapustili in jo prepustili v škodljivo izkoriščanje, na primer za rudarstvo, kmetovanje ali živinorejo, ki se ne menijo za uničevanje narave in kulture.« (LS 146)

»Gospodarske dejavnosti, nacionalne in mednarodne, ki škodujejo Amazoniji in ne spoštujejo pravice prvotnih, izvirnih skupnosti ali staroselcev do ozemlja in njegove razmejitve, do samoodločbe in predhodne privolitve, je treba poimenovati tako, kot si zaslužijo: krivica in zločin.« (Querida Amazonia 14)

2.4 Krik #4: Krik otrok in prihodnjih generacij

»Lahko bi zapustili prihodnjim rodovom preveč razvalin, puščav in umazanije.« (LS 161).

»Kakšen svet želimo zapustiti zanamcem, otrokom, ki odraščajo?« (LS 160)

2.5 Upanje

»Če je lahko Bog ustvaril vesolje iz nič, lahko posreduje tudi na tem svetu in premaga vsako zlo. Krivica torej ni nepremagljiva!« (LS 74)

»Kljub temu ni vse izgubljeno, kajti ljudje, ki so zmožni iti do skrajnega propada, so se sposobni tudi pobrati, se spet okleniti dobrega in poboljšati.« (LS 205)

Video **Hvalnica** (besedilo Blaž Podobnik, izvaja Mešani mladinski pevski zbor Gimnazije Želimlje)

URESNIČEVANJE

3.1 Slišati klic stvarstva

Vsak od nas je odgovoren in soodgovoren za to, kaj se dogaja z našim skupnim domom. Vsak od nas lahko nekaj stori: v svojem okolju, s svojimi sposobnostmi, v svoji družbeni vlogi, na delovnem mestu, s svojo karizmo. Odkrijmo, k čemu smo poklicani.

»Zmanjšanje posledic sedanjega neravnotežja je odvisno od tega, kar počnemo sedaj.« (LS 161)

»Opravljanje poklica varuhov božjih del je bistvena sestavina krepostnega življenja. To ni več nekaj neobveznega ali drugotnega v krščanski izkušnji.« (LS 217)

Paradoks »počasi in hitro«: če želimo živeti bolj trajnostno, moramo po eni strani upočasniti, po drugi strani pa ne smemo zapravljati časa.

Počasi:

»Nujno je upočasniti korak, da bi lahko drugače gledali na resničnost.« (LS 114)

»Nenehno pospeševanje sprememb pri človeštvu in na planetu spremlja danes pospeševanje življenjskega in delovnega ritma, čemur nekateri v španščini pravijo rapidación. Hitrost, ki jo danes vsiljujejo človeške dejavnosti, je v nasprotju z naravno počasnostjo biološkega razvoja.« (LS 18)

»Če se človek ne nauči zaznavati in ceniti lepega, ni nič nenavadnega, da se mu stvari spreminjajo v predmete brezvestne porabe in zlorabe.« (LS 215)

Hitro:

»Na katastrofalne napovedi zdaj ne moremo več gledati s prezirom in posmehom. [...] Zmanjšanje posledic sedanjega neravnotežja je odvisno od tega, kar počnemo sedaj.« (LS 161)

»Spričo izrednih podnebnih razmer moramo ustrezno ukrepati, da se izognemo grobemu dejanju nepravčnosti do revnih in prihodnjih generacij.« (papež Frančišek)

3.2 Konkretni koraki

Zato, da bi živeli »ekološko« in trajnostno, je potrebno temeljito ekološko spreobrnjenje, ki ga spremlja preprost način življenja. Pomembno je tudi, da začutimo skupnost in ne delujemo sami, da pridobimo moč in smo bolj odločni. Ustvarjanje kritične mase je ključnega pomena in se lahko izvede! Skupaj lahko dosežemo spremembe!

1. Ekološko spreobrnjenje

»Kristjanom želim predložiti nekaj smernic ekološke duhovnosti, ki izvirajo iz duhovnosti in spodbujajo ljubečo skrb za svet.« (LS 216)

»Ekološka kriza nas poziva h globoki notranji spreobrnitvi. [...], ekološki spreobrnitvi.« (LS 217)

2. Bolj preprosto življenje

»Človeštvo se mora zavedati, da je v boju proti segrevanju ali vsaj proti človeškim vzrokom zanj in za njegovo povečanje treba spremeniti način življenja, proizvodnje in porabe.« (LS 23)

»Nakupovanje je ne le ekonomsko, ampak tudi moralno dejanje.« (LS 206)

»Pomembno je sprejeti stari nauk, ki ga najdemo v raznih redovnih izročilih pa tudi v Svetem pismu. Gre za prepričanje: 'manj je več'. Nenehno naraščanje porabniških priložnosti raztresa srce [...] Krščanska duhovnost spodbuja k rasti v zmernosti in k uživanju v malem.« (LS 222)

»Sodobna družba ne bo našla rešitve ekološkega problema, če ne bo resno obravnavala svojega načina življenja. V mnogih delih sveta se družba prepušča takojšnjemu zadovoljstvu in potrošništvu, pri čemer ostaja brezbrizna do škode, ki jo to povzroča.« (Janez Pavel II.)

3. Čut za skupnost in delovati skupaj

»Ekološko spreobrnjenje, ki je nujno za vzpostavitev trajnih sprememb, je tudi družbeno spreobrnjenje.« (LS 219)

»Krajevna oblast lahko naredi spremembo.« (LS 179)

»Pod pritiskom ljudstva mora družba po nevladnih organizacijah in vmesnih združenjih prisiliti oblast, da razvije stroge predpise, postopke in nadzor.« (LS 179)

»Naš skupni dom je nekaznovano izropan, opustošen in poškodovan. Strahopetnost pri njegovi obrambi je hud greh. V imenu Boga vas prosim, da branite mater Zemljo.« (papež Frančišek, julij 2015)

»Cerkev nas s svojim delovanjem ne skuša le opozarjati na našo dolžno skrb za naravo, ampak mora hkrati ščititi človeka predvsem pred samouničenjem.« (Benedikt XVI., povzeto po LS 79)

»Ljubezen do družbe in prizadevanje za skupno dobro sta odlični obliki ljubezni, ki zadeva ne le odnose med posamezniki, temveč tudi 'makroodnose, družbene, gospodarske, politične' [...] družbena ljubezen nas priganja k misli na velike strategije, ki bi učinkovito ustavile uničevanje okolja in spodbudile kulturo, ki bi s to skrbjo prežela celotno družbo.« (LS 231)

ZAKLJUČEK

ZAKLJUČNA MOLITEV

Ljubeči Stvarnik,
ko začenjam ta novi dan,
te prosim za milost, da bi bil pozoren.
Ko se odločam čez dan,
odpri moje srce, da se spomnim, da je končni
cilj mojega življenja
biti v ljubečem odnosu s teboj,
samim seboj, svojim bližnjim in zemljo.
Ko se spomnim tega cilja,
lažje razločim najbolj
ljubeče dejanje, ki ga je treba sprejeti,
naslednji pravi korak.
Ko čez dan pridem na razpotje,
pomagaj mi biti »kontemplativen v akciji«,
s tem, da se ustavim in opazujem svoja čustva ter
se spomnim svojega življenjskega cilja.
Ko se odločam, naj se vprašam:
»Kaj bo prineslo več ljubezni?«
»Katera možnost bo pomagala ustvariti svet bolj poln življenja?«
»Katera možnost bo spodbudila pravi odnos?«
Spodbujaj moje sanje za ta svet.
Razširi mojo domišljijo onkraj tega, kar
trenutno verjamem, da je mogoče,
ko bomo so-ustvarjali prihodnost,
v kateri življenje lahko uspe.
Amen.

MOLITEV ZA NAŠO DEŽELO

Večer

O Bog, ozri se name in me poslušaj.
Gospod, pridi in mi pomagaj.
Ti si Bog ubogih,
ozdravljaš vse, ki bivajo.
Naj me moja molitev v mirnem večeru
združi z vsakim bitjem
kot vse živeče družine na zemlji,
ki potujejo proti tvoji neskončni svetlobi.
Ljubeči Bog, zahvaljujem se ti,
ker si bil z mano ta dan.
Opogumi nas vse, te prosimo
v našem boju za pravičnost.
Vso noč se dvigam k tebi
moje upanje kraljestva miru na zemlji.
V Jezusovem imenu, amen.

Iz molitvenika gibanja Laudato Si'

Video **Dragi Bog** (Mesto na gori).

IV

Poslušanje krika revnih

PREDSTAVITEV

Eden največjih izzivov integralne ekologije je razumevanje povezav med okoljsko in družbeno krizo. Če želimo prisluhniti kriku stvarstva, moramo nujno prisluhniti tudi kriku revnih in – obratno – krika revnih ne moremo v celoti razumeti, če ga ne povežemo s krikom stvarstva. V premnogih državah, ki so že tako zelo izkoriščane in obubožane, celotne skupnosti plačujejo ceno podnebnih sprememb, ekstremnih vremenskih pojavov in okoljskih nesreč. V prevelikem številu primerov sta zahodni in severni način življenja sokriva za izkoriščanje; pretirano potrošništvo je vzrok za osiromašenje celotnih regij sveta. Zemlja joka skupaj s svojimi ljudmi.

V tej duhovni obnovi s pomočjo papeža Frančiška poskušajmo razumeti povezave, se postaviti v držo poslušanja in deljenja trpljenja ubogih ter ukrepati in prevzeti pozitivno odgovornost za spremembo razmer. Z don Boskom se tudi mi odločimo, biti na obrobju sveta, skupaj z najbolj marginaliziranimi in revnimi mladimi, da bomo z njimi gradili družbeno in naravno okolje, vredno Božjega stvarstva, ter jim zagotovili pravično in trajnostno prihodnost.

KONTEMPLACIJA

UVODNA MOLITEV

V imenu Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen

Iz enciklike HVALJEN MOJ GOSPOD:

»Naš namen ni zbiranje informacij niti potešitev radovednosti, temveč ozaveščanje, upati si to, kar se dogaja po svetu, preoblikovati v osebno trpljenje in tako prepoznati, kaj lahko prispeva vsak izmed nas.« (LS 19)

Ne gre za dve ločeni krizi, okoljsko in družbeno, temveč za eno samo družbeno-okoljsko krizo. Ne moremo ločiti trpljenja našega skupnega doma, klica zemlje, od trpljenja ljudi, zlasti najrevnejših: ne moremo ne prisluhniti kriku revnih, ki stokajo skupaj z našo zemljo.

Dolžnost vsakega kristjana, kot nas uči Jezus, je skrbeti za najbolj ranljive, revne, marginalizirane, zatirane; naučiti se moramo prepoznati Jezusa v revnih, iskati revne, da bi mu šli naproti.

Tudi don Bosko nas tako kot Jezus uči, naj bomo pozorni na »male«: poslanstvo za uboge, osamljene in brez priložnosti, marginalizirane in ogrožene mlade je njegova prednostna izbira. Sam se je zavedal, da je zdravo okolje temeljnega pomena za vzgojo zdravih mladih, dobrih kristjanov in poštenih državljanov.«

Molimo skupaj

Kličemo k tebi

Pridi, sveti Božji dih, izlit v skrbnem Bogu,
zemlja in mi kličemo k tebi.

Skupaj z zemljo te prosimo, da nas osvobodiš
od pohlepa, sebičnosti in brezbržnosti.

Skupaj z zrakom, vodo, zemljo in vetrom
te prosimo, da nam pomagaš znebiti se vsega onesnaženja.
Skupaj z gozdom, pticami in živalmi
nam daj moč, da ne uničimo sebe
in občutljive mreže, ki povezujejo naše ekosisteme
in vse življenje skupaj.

Skupaj s tistimi na robu družbe,
neslišanimi, nemočnimi, ki se borijo in trpijo,
te prosimo za moč, da bi bili pravični,
usmiljeni in sočutni.
Skupaj s tistimi, ki so na oblasti in položajih,
te prosimo za modrost,
da bi bili dobri gospodarji našega skupnega doma.

In končno, skupaj z vsem stvarstvom in ljudmi
se ti zahvaljujemo za vsa prizadevanja za obnovo
naše sestre matere Zemlje.
Amen.

Allwyn D'Silva, pomožni škof v Mumbaju, Indija.

Bralec:

Iz Lukovega evangelija (Lk 10,25-37)

In glej, neki učitelj postave je vstal in ga je takole skušal: »Učenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« On pa mu je rekel: »Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?« Ta je odgovoril: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vso močjo in vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe.« »Prav si odgovoril,« mu je rekel: »To izvršuj in boš živel.«

Ta pa se je hotel opravičiti in je Jezusu rekel: »In kdo je moj bližnji?« Jezus je povzel besedo in rekel: »Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike; ti so ga opleni in mu zadali rane ter so odšli in ga pustili napol mrtvega. Primerilo pa se je, da je šel po tisti poti neki duhovnik; in ga je videl in šel mimo. Prav tako je tudi levit, ki je prišel na to mesto in ga videl, šel mimo. Ko pa je neki popoten Samarijan prišel do njega in ga videl, se mu je v srce zasmilil. Pristopil je k njemu in v njegove rane vлил olja in vina ter jih

obvezal; in posádil ga je na svoje živinče, peljal do gostišča in poskrbel zanj. Drugi dan je vzel dva denarja in dal gostilničarju ter rekel: 'Poskrbi zanj, in kar boš več potrošil, ti jaz nazaj grede povrnem.' Kateri izmed teh treh, se ti zdi, je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?« On je dejal: »Tisti, ki mu je skazal usmiljenje.«

Jezus mu je rekel: »Pojdi in tudi ti tako delaj!«

RAZMISLEK

2.1 Med revnimi in krhkostjo planeta obstaja tesna povezava. Obstajata dva svetova, severni in južni, vendar si moramo prizadevati za en svet.

Razmislimo o tem: Kakšne povezave najdemo med družbeno in okoljsko degradacijo? Ali jih lahko zaznamo? Kako lahko sprejememo pristope, stališča in načine življenja, ki bodo spoštovali druge in planet?

Besede papeža Frančiška naj nam pomagajo pri razmisleku.

A) Mi in revni (iz enciklike VSI SMO BRATJE, št. 67)

Prilika o usmiljenem Samarijanu je poučna, ker poudarja temeljno izbiro, ki jo moramo izpolniti, da bi spet obnovili svet, ki nam povzroča skrbi. Spričo tolike bridkosti in tolikernih ran je edini možni izhod, da smo podobni usmiljenemu Samarijanu. Vsaka druga izbira vodi ali v družbo razbojnikov ali tistih, ki hodijo mimo, ne da bi čutili usmiljenje do ranjenega in trpečega človeka na cesti. Prilika nam kaže, s katerimi pobudami je mogoče spet oblikovati skupnost, začenši pri možeh in ženah, ki sprejemajo krhkost drugih, ki ne dopuščajo, da se vzpostavi izključujoča družba, temveč se čutijo bližnje, dvignejo padlega človeka in mu v splošno korist vrnejo čast. Prilika nas hkrati svari pred ravnanji ljudi, ki gledajo le nase in se ne brigajo za neizogibne potrebe človeške stvarnosti.

B) Zemlja in revni (iz enciklike HVALJEN MOJ GOSPOD, št. 48, 50, 51, 52)

48. Človekovo in naravno okolje propadata skupaj in propadanju okolja se ne moremo ustrezno upreti, če ne namenimo pozornosti vzrokom, ki so povezani s propadanjem človeka in družbe. Poslabšanje razmer v okolju in družbi v resnici najbolj prizadene najšibkejši na planetu. Vpliv sedanjih neravnotežij se kaže tudi v prezgodnji smrtnosti številnih revežev, v spopadih, ki jih zane-

ti pomanjkanje virov, in številnih drugih vprašanjih, za katera ni prostora na svetovnih agendah.

50. Namesto da bi reševali zapletena vprašanja revežev in razmišljali o drugačnem svetu, se nekateri omejijo na to, da predlagajo zmanjševanje števila rojstev. Ne manjka mednarodnih pritiskov na dežele v razvoju, pritiskov, ki gospodarsko pomoč pogojujejo z določeno politiko »reproduktivnega zdravja«. Ampak »če je res, da neenakomerna porazdelitev prebivalstva in virov, ki so na voljo, ustvarja ovire za razvoj in za še vzdržno rabo okolja, tedaj je treba priznati, da se demografska rast povsem sklada s celostnim in solidarnim razvojem«. Obdolževanje demografske rasti, ne pa skrajnega in selektivnega porabništva nekaterih je način, da se ne soočamo s problemi. Tako se skuša dati legitimnost sedanjemu modelu delitve, pri katerem si manjšina jemlje pravico trošiti v mejah, ki jih ni mogoče posplošiti, ker planet ne bi prenesel odpadkov tolikšne porabe. Poleg tega vemo, da se zavrže približno tretjina pridelane hrane, in »s hrano, ki jo vržeš proč, je tako, kakor če bi jo ukradel s siromakove mize«.

51. Neenakost ne prizadene samo posameznikov, temveč tudi cele države in nas zavezuje, da razmišljamo o etiki mednarodnih razmerij. Predvsem med Severom in Jugom v resnici obstaja »ekološki dolg«, povezan s komercialnimi nesorazmerji. To ima posledice na ekološkem področju, pa tudi v pretirani uporabi naravnih virov, kar so v preteklosti počele nekatere države. Izvoz nekaterih surovin za zadovoljitev severnih trgov je povzročil lokalno škodo, na primer onesnaženje rudnikov zlata z živim srebrom ali bakrovih z žveplovim dioksidom. Posebej je treba oceniti uporabo okolja celega planeta za odlaganje plinastih ostankov; ti so se akumulirali dve stoletji in povzročili stanje, ki zdaj prizadeva vse države sveta. Segrevanje, ki mu s svojo velikansko porabo botrujejo nekatere bogate države, odseva v najrevnejših krajih sveta, posebno v Afriki, kjer povišana temperatura, povezana s sušo, strahotno prizadene donose v kmetijstvu. Dodajmo k temu škodo, ki jo povzročajo izvozniki strupenih trdnih in tekočih odpadkov v države v razvoju ter onesnažujoče dejavnosti podjetij, ki počno v nerazvitih državah tisto, česar ne smejo početi doma, v državah, ki jim prinašajo kapital: »Ugotavljamo, da tako pogosto ravnaio multinacionalke, ki tukaj delajo tisto, kar jim ni dovoljeno v razvitih državah ali v tako imenovanem prvem svetu. Ko opustijo dejavnost in se umaknejo, po navadi pustijo za sabo škodo na ljudeh in okolju, na primer

brezposelnost, opustele vasi, izčrpana zavarovana območja, izsekane gozdove, osiromašena polja in krajevno živinorejo, opuščene jame dnevnih kopov, razkopane griče, onesnažene reke in kakšno družbeno dejavnost, ki po njihovem odhodu ostane brez finančnih virov.«

52. Zunanji dolg se je v revnih državah spremenil v nadzorni mehanizem, to pa ne velja za ekološki dolg. Države v razvoju, ki imajo najpomembnejše za loge biosfere, na različne načine podpirajo razvoj najbogatejših za ceno svoje sedanjosti in prihodnosti. Zemlja na revnem Jugu je rodovitna in ni onesnažena, a dostop do lastništva dobrin in virov revnim prepoveduje strukturno perverzni sistem trgovinskih odnosov in lastnine.

Osebnostno branje

2.2 Zapuščeni (iz enciklike VSI SMO BRATJE, 63-67)

63. Jezus pripoveduje o ranjenem človeku na tleh ob cesti, ki so ga napadli. Mimo so šli razni ljudje, ki se niso menili zanj in so šli dalje. Bili so ljudje na pomembnih položajih tedanje družbe, ki v srcu niso premogli ljubezni za skupno dobro. Niso se bili sposobni odpovedati nekaj minutam, da bi ranjenca oskrbeli ali mu vsaj poiskali pomoč. Nekdo pa se je le ustavil, se mu posvetil, ga sam oskrbel, iz lastnega žepa plačal in poskrbel zanj. Predvsem pa mu je dal nekaj, s čimer v naših hitrih časih močno skoparimo – posvetil mu je svoj čas. Gotovo je imel za tisti dan svoje načrte, potrebe, obveznosti in želje. Pa je bil ob ranjencu pripravljen na vse to pozabiti in neznancu podariti svoj čas.

64. S kom se istovetiš? To vprašanje je trdo, neposredno, odločilno. Komu od teh si podoben? Prepoznati moramo precej razširjeno skušnjo, da bi bili brezbržni do drugih, zlasti najslabotnejših. Kar povejmo, da smo odrasli v veliko stvareh, nepismeni pa smo ostali pri zdravljenju ter podpiranju najranljivejših in najslabotnejših v naših razvitih družbah. Navajeni smo pogledati stran, iti mimo, spregledovati razmere, dokler se nas neposredno ne dotaknejo.

65. Nekoga napadejo na cesti, številni pa zbežijo, kakor da niso nič videli. Pogosto naletimo na ljudi, ki povzročijo avtomobilsko nesrečo in pobegnejo. Mislijo samo na to, da si ne bi nakopali težav, četudi človek umre po njihovi krivdi. To so znamenja življenjskega sloga, ki kaže različne, morda tudi težko

umljive plati. Ker smo vrh tega vsi zelo zagledani v svoje potrebe, nas pogled na človeka, ki trpi, vznemirja, moti, saj nismo pripravljeni tratiti časa s težavami drugih ljudi. To so znamenja bolne družbe, ker se želi vzpostavljati tako, da bridkosti obrača hrbet.

66. Bolje je, da si ne mažemo rok s to bedo. Oglejmo si raje zgled usmiljenega Samarijana. Gre za besedilo, ki nas vabi, naj v sebi spet prebudimo poklic državljanov naše dežele in vsega sveta, poklic snovalcev novih socialnih vezi. To je vedno nov opomin, čeprav je zapisan kot temeljni zakon našega bitja: naj družba napreduje v skupnem dobrem in, začeni pri tem namenu, vedno znova utrjuje svoj politični in družbeni red, svojo mrežo odnosov, svoj človeški načrt. S svojimi dejanji je usmiljeni Samarijan pokazal, da »je življenje vsakega izmed nas povezano z bivanjem drugega; življenje ni čas, ki mine, temveč čas srečanja«.

URESNIČEVANJE

Kako uresničiti to, o čemer smo razmišljali?

Prosimo Gospoda, naj nam da odprto in velikodušno srce.

10 načinov, kako biti blizu ubogim in zemlji.

1. S prijatelji delimo nekaj lepega, kar se nam je zgodilo ali kar smo težko pridobili.
2. Uporabljamo besede: hvala, prosim in oprosti, tudi če nam je težko.
3. Odprimo svoja srca ali domove tistim, za katere menimo, da so nam oddaljeni.
4. Obiščimo bolno osebo.
5. Ali vidimo/prepoznamo Jezusa v najrevnejših?
6. Kupujemo le tisto, kar resnično potrebujemo.
7. Naučimo se želeti in ceniti tisto, kar že imamo.
8. Vzdržimo se zapravljanja več, kot je potrebno za izdelek.
9. Pozorni smo na poreklo izdelkov, ki jih kupujemo, ter na spoštovanje okolja in človekovih pravic v proizvodnih procesih.
10. Prošimo za odpuščanje in odpuščajmo.

ZAKLJUČEK

To duhovno obnovo zaključimo z molitvijo Psalma 113, v katerem sta stvarstvo in ubogi v središču hvalnice Gospodu.

ZAKLJUČNA MOLITEV

Psalm 113

Aleluja.

Hvalite Gospoda vsi, ki mu služite, *
hvalite ga in slavite.
Naj bo slavljeno ime Gospodovo *
zdaj in na veke. —

Gospodovo ime naj bo hvaljeno *
od sončnega vzhoda do zahoda.
Gospod je vzvišen nad narode, *
njegovo veličastvo se dviga nad nebesa.
Kdo je enak Gospodu, našemu Bogu? *
Vzvišen je nad nebo in zemljo. —

Iz prahu dviga siromaka, *
iz blata povišuje ubožca.
Sprejme ga med izvoljene, *
med kneze svojega ljudstva.
Nerodovitni daje, da ima družino *
in je vesela mati med svojimi otroki. —

Aleluja.

Izvirni naslov:

**4 ritri spirituali tematici per riconciliarci
con noi stessi, con gli altri, con la creazione e con Dio**

© Settore Pastorale Giovanile

Salesiani di Don Bosco - Sede Centrale, Roma 2023

Prevod in priredba: Andrej Baligač

Lektoriranje: Alenka Ličen

Oblikovanje, prelom in priprava za tisk: **Bos&Graf**

Izdal: Sektor za družbeno obveščanje
Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Založil: Salve d. o. o. Ljubljana
Rakovniška 6
1000 Ljubljana
www.salve.si

Direktor založbe: Gašper Berčič

Vodja programskega sveta: mag. Andrej Baligač

Naklada: 50 izvodov

Tiskano v Sloveniji, 2024

Za interno uporabo pri duhovnih salezijanskih programih.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
27-584

ŠTIRI duhovne obnove za spravo : s seboj, z drugimi, s stvarstvom in
z Bogom : "ekološka" duhovnost / [prevod in priredba Andrej Baligač]. -
Ljubljana : Salve, 2024

Prevod dela: 4 ritri spirituali tematici per riconciliarci
ISBN 978-961-289-201-2
COBISS.SI-ID 182383875

salve

9 789612 892012

